

הנחיות לכתובת עבודה סמינריונית תשפ"ג - מאי 2023

ד"ר עטרה איזקסון

ד"ר נעמי כהן צנטנר

מבוא

במהלך הלימודים לתואר ראשון ולתארים מתקדמים נדרשים הסטודנטים להגיש עבודות סמינריוניות בקורסים שנלמדו ובהנחיית מרצים שונים. עבודה סמינריונית צריכה להוכיח מיומנות מחקרית, חשיבה יוצרת וגישה ביקורתית כלפי מקורות וספרות מחקרית. היקף העבודה: –6-15 עמודים. כמקובל בעבודת מחקר היא חייבת לכלול הערות שוליים וביבליוגרפיה המוצגות בשיטה מדעית מקובלת. ספרות המחקר תהיה בעברית ובלועזית.

כללי כתיבה: העבודה תוגש מודפסת בקובץ word, בפונט דיויד או אריאל, בגודל 12, ברווח של שורה וחצי, כאשר הפסקאות מיושרות לשני הצדדים. פסקה ראשונה תתחיל מראשית השורה והבאות אחריה מוכנסות מעט ע"י Tab. הערות השוליים יהיו בגודל 10.

מועד ההגשה: העבודה תוגש **עד חודש** מסיום הקורס – במודל, ולפי הוראות כל מרצה המופיעות בחובות ומטלות בסילבוס, - זאת כדי שמערכת האי-בר תוכל לבדוק מקוריות, וכדי למנוע עיכובים במתן הציונים או בסיום התואר. יש להתחיל בקריאת המקורות ובתכנון העבודה כבר בראשית הקורס. הגשתה של עבודה סמינריונית באיחור כרוכה בתשלום. לשאלות יש לפנות למזכירות המחלקה. הציון לא יועבר עד לטיפול בתשלום.

א. נושא העבודה

1. א. מיקוד הנושא

נושא העבודה הסמינריונית יהיה קשור לחומרים בהם עסקתם בקורס, ויש לקבוע אותו בתיאום ובהסכמה של המרצה בקורס.

נושא טוב לעבודה סמינריונית עונה בדרך כלל על שני קריטריונים מרכזיים:

- (1) עניין: הסוגייה או השאלה שהוצגה עניינה את הכותב ויש בה עניין לקוראים נוספים.
- (2) אפשרויות מחקר: הנושא מתאים מבחינת זמן הלימוד, היקף הכתיבה ונגישותם של נתונים ומחקרים רלוונטיים.

2.א. שאלת החקר

שאלת החקר ניצבת בבסיס עבודת המחקר ומטרת העבודה לענות עליה מתוך ניתוח מקורות וקריאת ספרות מחקר שנכתבה בנושא. הפרקים שיופיעו בעבודה הם שלבים בבדיקת הסוגייה ובפתרון התשובה.

דוגמאות לשאלות חקר:

1. מה הייתה הסיבה לכישלון של האופרה השנייה *Edgar* (1889) של ג'אקומו פוצ'יני וכיצד התמודד עם כישלון זה בהמשך יצירותיו?
2. מדוע נותן מאהלר את השם "מוזיקת לילה" לפרקים השני והרביעי של הסימפוניה השביעית שלו וכיצד מתבטאת מוזיקת לילה בפרקים אלה?
3. באלו דרכים מתקיימת עבודה יצירתית בכלל, ובקבוצות בפרט, בשיעורי המוזיקה בבתי ספר יסודיים בארץ?
4. מהי התועלת האישית, הרגשית והחברתית שמפיקים מתבגרים מהשתתפות בקבוצת תיאטרון פלייבק ובקבוצת פסיכודרמה?
5. תפקידה של השירה הקהילתית בתפילה ולאלו מודלים אחרים של השתתפות קהילתית ניתן להשוות אותה?
6. אלו מאפיינים של ניגונים חסידיים ניתן למצוא במוזיקה הניאו חסידית העכשווית?
7. מהן התמורות שחלו בסוגי ההרמזים המקראיים שמשולבים בשירים ישראלים בין השנים 1940-1970?
8. לאילור שלושת הקטגוריות המקובלות של שירי הלאדינו ??? ניתן לסווג את שירת הלאדינו החדשה?

3.א. שם העבודה

שם / כותר העבודה מסכם בצורה הקצרה ביותר את תוכן העבודה. יש להתייחס לכל היבט / מונח / מושג המופיע בכותרת העבודה.

ב. מקורות ומחקרים

ב.1. מקורות ומחקרים

לאחר גיבוש ראשוני של שאלת החקר ולפני כתיבת העבודה עליכם לחפש מקורות ומאמרים שפיטים (ספרים / מאגרי מידע/ כתבי עת) רצוי מ 10 השנים האחרונות המתאימים והעוסקים בנושא.

העבודה עוסקת בניתוח מקורות ומתבססת על מחקרים שונים (מאמרים וספרים) שעסקו במקורות אלו ומחבריהם באופן ישיר, ובהיבטים שונים הקשורים בהם. לדוגמא: ברור מושגים והגדרות, רקע היסטורי ועוד.

- המקורות בהם עוסקת העבודה צריכים להיות מתוחמים וממוקדים, בהתאם לנושא העבודה ולהיקפה. בבחירת המקורות חשוב לשים לב ל: (1) תיחום בעל רציונאל - מדוע נבחרו דווקא מקורות אלו (לדוגמא: אוסף מקורות מתוך יצירה מסוימת, מכנה משותף תוכני, עיסוק בבעיה משותפת, תקופת זמן מוגדרת וכדומה); (2) גיוון המקורות - מבחינת התוכן, הסגנון, המיומנות הנדרשת בניתוח, או התמה העולה מהם.

- המחקרים - העבודה צריכה להתבסס על המחקרים המרכזיים והחשובים שנכתבו בספרות המדעית והמחקרית סביב הנושא/היצירה/המקורות/הסוגייה הנדונה ולהתייחס אליהם. יש להשתמש לפחות ב 10 מחקרים (ספרים או מאמרים) הקשורים לנושא העבודה. מכיוון שהעבודה קשורה לקורס אותו למדתם, ניתן להישען גם על המחקרים המופיעים ברשימה הביבליוגרפית של הקורס, ולהגיע למחקרים נוספים מתוך הערות השוליים ורשימת המקורות שלהם. אפאין כאלה, הרי שנושא העבודה אינו מתאים ויש לבחור נושא אחר.

ב.2. הערות חשובות

- קריאת החומרים תסייע בידיכם לבחון, אם אכן הנושא שבחרתם מתאים לכתיבה ויש עליו ספרות מחקרית. תקבלו גם רעיונות במה כדאי להתמקד וכיצד לבנות את העבודה ואת פרקיה.

- חשוב לציין: ייתכן כי במהלך העבודה ישתנו המבנה או שאלת המחקר, ואין בכך פסול. מכיוון שכך, עדיף להתחיל בכתיבת גוף העבודה, ורק בסוף התהליך לכתוב את המבוא והסיכום. במקרה כזה יהיה עליכם לנסח מחדש את שאלת המחקר, כדי שתהיה נהירה לכם ולקוראים.

- חיפוש מאמרים מחקריים – יש להשתמש בקטלוג מערך הספריות ובמאגרי מידע על מנת למצוא חומרי מחקר. סיוע פרטני בחיפוש תוכלו לקבל מגב' אפרת מור בספריה.

ג. היקף ומבנה העבודה

ג.1. היקף

היקף העבודה הסמינריונית נע, כאמור, בין-6-15 עמ' (לא כולל עמוד שער, תוכן עניינים, ביבליוגרפיה, ונספחים כגון תמונות ומפות).

ג.2. חלקי העבודה

(1) שער

בשער יופיעו: שם הסטודנט, מספר תעודת זהות, שם העבודה, סוג העבודה (עבודה סמינריונית) שם הקורס בו מוגשת העבודה והשנה שבה ניתן ושם המרצה

(2) תוכן העניינים

תוכן העניינים מפרט את חלקי העבודה ומציין באיזה מספר עמוד מתחיל כל חלק

מבוא

מומלץ לכתוב את המבוא בסוף, לאחר שסיימתם את כתיבת גוף העבודה. המבוא מציג את שאלת המחקר או את נושא העבודה. כן, יש להציג בעבודה: רקע מקדים, בעיות שעולות בנושא המחקר, אתגרים שעומדים לדיון וכן את החשיבות שיש למחקר. לאחר מכן, מוצגת הסוגייה הנחקרת-- שאלת החקר שהינכם הולכים לעסוק בה בעבודה והדרך בה תתמודדו עם השאלה בפועל; מה תהיינה דרכי המחקר, באלו מקורות וכלים תשתמשו. שימו לב, שבמבוא עליכם לעורר עניין בשאלת המחקר ולא להציע פתרונות. לאחר מכן יוסבר מבנה העבודה ומדוע בחרתם במבנה זה, וכן יוגדרו תחומי המחקר שלכם וגבולותיו – מה יידון בעבודה ומה לא.

(1) גוף העבודה

גוף העבודה הוא החלק העיקרי של העבודה ומהווה את החלק המרכזי שלה ובו אתם דנים בנושא אותו הצגתם במבוא. פרקי העבודה הם השלבים השונים בפתרון השאלה אותה הצבתם במרכז העבודה שלכם, או היבטים שונים של הדיון שלכם בנושא. בסיומו של כל פרק בעבודה רצוי לסכמו בקיצור ולהציג את מסקנותיכם ביחס לנושא הנבדק ובהתאם לשלב הנוכחי. כדאי גם ליצור משפטי מעבר המסייעים לקוראים להבין את המעבר מפרק לפרק. במסגרת הדיון עליכם להציג את דעתכם המנומקת לגבי הנושאים השונים תוך התייחסות למחקרים המדעיים הרלוונטיים והערכתם.

סיכום

הסיכום מכיל את המסקנות באשר לשאלת המחקר שהצבתם בראש העבודה. רצוי לא להלאות את הקורא ולחזור על מה שכבר נכתב, אלא לתת לכך ערך מוסף, לדוגמה: מיזוג המסקנות העולות מן העבודה לכדי תמונה אחת, או השוואה בין חלקים או היבטים שונים שעלו בעבודה. אפשר להציע בסופו של הסיכום כיוונים אפשריים להמשך המחקר ולהעלות שאלות גם כאלה שהתשובות עליהן לא יעלו מהמחקר. (ולציין זאת במפורש). אפשר להוסיף בסיכום גם

התייחסות אישית לגבי תהליך כתיבת העבודה או מסקנות אישיות מתהליך המחקר. שימו לב להפריד בין דעתכם האישית לבין המסקנות האקדמיות העולות מן המחקר.

(2) רשימה ביבליוגרפית

הרשימה תיערך על-פי הכללים בשיטת ה Chicago APA או ה MLA כנהוג לגבי הערות שוליים ורשימת המקורות בסוף העבודה. הרשימה צריכה לכלול את כל הפריטים הביבליוגרפיים ששימשו אתכם בעבודה ושהופיעו בהערות השוליים. אין לציין ספרים שלא קראתם או שלא מזכרו בגוף העבודה.

(3) נספחים

בראש פרק זה ניתן לכלול חומרי עזר שאתם מפנים אליהם במהלך העבודה, כגון: תמונות, טבלאות, תרשימים, מפות, או דיון שקשור בצורה עקיפה לנושא העבודה. כדאי לא להרבות בנספחים – ואם יש בו חשיבות, יש לשקול את מקומו בגוף העבודה. אם אינו חשוב מוטב לא לציין.

ד. סגנון כתיבה אקדמי

ד.1. סגנון כתיבה ועריכת הגהה

סגנון הכתיבה צריך להיות ענייני, אובייקטיבי, מדויק, בהיר ובעברית תקינה. יש לשמור על אחידות הסגנון לאורך כל העבודה, לדוגמא, האופן בו הינכם מתייחסים לעצמכם – בגוף ראשון "לדעתי" או בגוף שני "לדעתנו". תוכן העבודה אמור להיות קריא באופן שוטף ומהנה ושלא תהיה תחושה של פסקאות המחברות זו לזו באופן מאולץ. הרציפות והאינטגרטיביות אמורים להישמר בכל רמות העבודה – מרמת המשפטים בתוך הפסקה, הפסקאות המרכיבות את הפרק, בחיבור שבין פרק לפרק ובשילוב של הדיון עם הציטוטים ומסקנות המחקר המובאים ממאמרים מחקרניים וכדומה.

יש לערוך הגהה יסודית לפני הגשת העבודה. מומלץ לתת לאדם אחר לקרוא את העבודה, כדי לבדוק אם הניסוחים מובנים ושאינן טעויות הקלדה וכדומה.

ד.2. דיון במקורות ובמחקרים

העבודה מתבססת על המקורות, מתייחסת אליהן ודנה בהן ובספרות המחקרית המרכזית שנכתבה על המקורות ועל הנושא הנדון. עיקר העבודה היא בניתוח המקורות באופן המעיד על הבנה אישית תוך כדי ניסוחם במילים שלכם (שמרו על הפרדה ברורה בין ציטוטים ממקורות או מספרות המחקר לבין הניסוחים שלכם).

(1) אופן השימוש במחקרים: במהלך העבודה עליכם להתבסס על מחקרים שנכתבו בנושא. עליכם להראות שאתם מצויים במחקר שנכתב בנושא וגם להסתייע בו בכתיבת העבודה. כך תוכלו לבסס את האמירות שלכם על חומרים שכבר נכתבו.

יש להציג את עמדת החוקר ולהפנות למאמר או לספר באמצעות הערת שוליים. ניתן להזכיר את שם החוקר במפורש ולצטט קטע קצר בתוך מרכאות (אך לא יותר מ 4 שורות). הציטוט אמור לחזק את הטענה שלכם אך לא לחזור עליה. במקרה של ציטוט, יש להבחין בצורה בולטת בין הציטוט לבין גוף העבודה שלכם. יש למרכז את הציטוט, לדוגמא:

...מטבע הדברים, יריעה היסטורית רחבה אינה מתמקדת באירוע היסטורי מרכזי

אחד על ההיבטים השונים הקשורים בו - כמו פרשת יציאת מצרים, הנדודים במדבר

או כיבוש הארץ - אלא היא בוחנת את החוקיות של השתלשלות הרצף ההיסטורי רב

האירועים ומנסה להבין ולנמק את מהלכו.¹

אם אתם מביאים את דבריהם של כמה חוקרים, עמדתם אותם אלו מול אלו. ציינו מי החוקרים בעלי אותה עמדה, ומי הם החולקים ובמה עמדתם שונה. כתבו איזו עמדה משכנעת אתכם, ושלבו את דעתכם האישית בנוגע לנושא הנדון. יש להיזהר מהפרחת סיסמאות, ולהקפיד שהטיעון יעלה באופן מבוסס מתוך המקורות והמחקרים שהבאתם.

יש להימנע מקביעות ללא ציון המקור עליו הינכם מתבססים.

שימו לב: ציטוט ממקור כלשהו ללא הפנייה נחשב גניבה ספרותית, ויכול לגרור העמדה לוועדת משמעת.

¹ יאירה אמית, ספר שופטים: אמנות העריכה, הוצאת ביאליק תשנ"ב, עמ' 26.

ה. מראה וצורה

תוכן עניינים

תוכן העניינים	
מבוא.....	1
פרק א: שם הפרק.....	2-4
פרק ב: שם הפרק	
ב.1. שם הסעיף.....	4-7
ב.2. שם	
הסעיף.....	8-10
פרק ג: שם הפרק.....	11-13
סיכום	
מסקנות.....	14-15
(נספחים.....	
(??......	
ביבליוגרפיה.....	16-20

שער העבודה וכותרת

<p style="text-align: center;">שם העבודה</p> <p style="text-align: center;">עבודה סמינריונית מוגשת לד"ר (שם המרצה) במסגרת הקורס (שם הקורס) שניתן בשנת (שנה אקדמית)</p> <p style="text-align: center;">שם הסטודנט/ית מספר תעודת זהות תאריך ההגשה</p>
--

יש לשמור על עיצוב אחיד לכל אורך העבודה - כותרות ראשיות של הפרקים, כותרות של תתי-פרק, סעיפים וכד'. מספור העמודים יוצג במקום קבוע, לאחר תוכן העניינים (בעמוד השער ובעמוד תוכן העניינים לא מופיע מספר עמוד, על אף שהם נספרים)

טופס הערכה לעבודה סמינריונית

שם הסטודנט או הסטודנטית: _____
שם המרצה: _____

שם העבודה: _____ תאריך מסירה _____
לבדיקה: _____

הערכת בודק		משקל	הקריטריון
<u>הערות</u>	<u>ציון</u>	5%	1. הגדרת העבודה (מבוא) הסטודנט הגדיר והציג את תחום הדעת הנדרש לעבודה, ניסח את שאלת המחקר ואת הגישה המתודולוגית בה ינקוט בחקר הנושא
		5%	2. מבנה העבודה הסטודנט בנה וחילק את פרקי העבודה ברצף הגיוני, כנדבך על גבי נדבך, ובזיקה לשאלת המחקר שהציב בעבודתו
		30%	3. מקורות העבודה הסטודנט אסף מקורות ראשוניים מרכזיים, מגוונים ומתאימים לנושא העבודה, וניתח אותם לעומק
		30%	4. ספרות מחקר ודרכי העבודה הסטודנט התבסס על ספרות מחקר מרכזית ומגוונת, שילבם באופן מיטבי במהלך העבודה, דן בעמדות השונות, השווה ועימת ביניהם.
		10%	5. סיכום ומסקנות הסטודנט הציג סיכום בהיר ואינטגרטיבי של מהלך העבודה, ואת המסקנות ביחס לשאלת המחקר.
		10%	6. עריכת העבודה הסטודנט הגיש עבודה ערוכה באופן אסתטי, שיש בה אחידות צורנית, כתב אותה בלשון תקינה, וערך בה הגהה יסודית כנדרש
		10%	7. רישום ביבליוגרפי וסגנון כתיבה אקדמי הסטודנט עשה שימוש נכון במובאות ובמראי המקומות, ציין ביבליוגרפיה מתאימה הרשומה בשיטתיות המקובלת, הן בהערות השוליים והן ברשימה הביבליוגרפית.
		5%	בנוס - התרשמות כללית הסטודנט גילה חשיבה מחקרית עצמאית ומקורית או שהשקיע בה מאמצים מיוחדים בדרכי האיסוף, המחקר או הכתיבה
			ציון סופי